

Mnohé příběhy Čtyřlístku jsou podobné s Rychlými šípy, říká Jaroslav Němeček, duchovní otec českého komiksového fenoménu

18.3.2024 - Marie Machynková Pokorná | Městská část Praha 12

Od pátého února ozdobí vstupní prostory radnice Prahy 12 tvorba místního rodáka Jaroslava Němečka - ilustrátora, keramika a výtvarníka, kterého ale nejvíc proslavila čtveřice komiksových hrdinů - Myšpulína, Fifinky, Bobíka a Pindi - Čtyřlístku, který vychází od roku 1969 a řadí se tak nejen k nejoblíbenějším, ale také k nejdéle vycházejícím dětským časopisům.

Zavládne tu doslova Čtyřlístkománie, kromě ilustrací bude na příchod z mezipatra shlížet čtveřice komiksových hrdinů v životní velikosti. Všichni příznivci bez rozdílu věku se také mohou se svými oblíbenými hrdiny vyfotit. Výstavu navíc obohatí i promítání filmu Velké dobrodružství Čtyřlístku v multifunkčním sále. Celý projekt vznikl na počest autora, pana Jaroslava Němečka, který v těchto dnech slaví významné životní jubileum, a při této příležitosti jsme mu položili několik otázek:

Svá dětská léta jste prožil v Modřanech. Je mi jasné, že váš zdejší domek, včetně kamen a zeleného nábytku, se stal inspirací pro nakreslení toho, který obývá Čtyřlístek. Čerpal jste v naší městské části inspiraci i pro další tvorbu, ať už se týká míst, či třeba charakterů některých postav?

V Modřanech Na Beránku jsem prožil moc hezké dětství díky mým rodičům a staršímu bratroví Vladimírovi, s kterým jsme prožívali příběhy Rychlých šípů. Moje maminka mne od malička vedla ke kreslení. Na základní škole jsme měli výborného učitele Marka a ten nás učil kreslit v přírodě.

Od toho už byl jenom kousek, abych předložil své kresby panu profesoru Landovi z Braníku. Moji tehdejší kamarádi šli také za svými sny, Karel se stal atomovým fyzikem, druhý uletěl letadlem za hranice. Já stále kreslil, chodil s tužkou se skicářem po Praze. Byl jsem přijat na Střední uměleckoprůmyslovou školu. Místo oběda jsem si ilustroval neexistující knížky. To byl můj sen.

Jaký vztah máte k místu svého dětství nyní? Zavítáte občas na návštěvu, máte zde stále nějaká oblíbená místa, kam se rád vracíte? Zkrátka co se vám vybaví, když slyšíte Modřany?

Dojíždím tam často, v naší ulici mám své věrné přátele z dětství.

Rodina mého bratra stále bydlí v domě, kde jsem prožil krásné dětství až do osmnácti let. Na zamrzlém Cholupickém potoce jsme se s kamarády učili bruslit, ovšem na bruslích značky „šlajfky“. Na Bábině louce jsme sáňkovali s kamarádem Kájou.

Modřany - to byla má základní škola. Ráno jsme tam běželi pěšky a cestou jsme zažívali četná dobrodružství. Lezli jsme po stromech, prováděli klukovská alotria, v létě jsme přeplavávali na druhý břeh Vltavy a na Berounce skákali z mostu, stavěli jsme bunkry v lese v údolí a hráli si na loupežníky a vojáky, v zimě jsme lyžovali v lesním údolí na Sibiři.

Vystudoval jste uměleckoprůmyslovou školu, kromě výtvarné a ilustrátorské činnosti jste se věnoval také keramice nebo sochařství (např. pro dolnorakouské město Retz vytvořil kašnu a sochu sv.

Margarety), váš tatínek byl prý velice dobrým fotografem, zdědil jste po něm i tuto zálibu?

Bohužel ne. Moc toho lituji, protože nemám moc fotografií z dob mých dvaceti let. Můj tatínek byl zaujatý fotografováním přírody a celou rodinu vodil po Brdech.

Vraťme se ale zpátky ke Čtyřlístku. O tom, jak budou komiksové postavičky vypadat, jste měli prý s manželkou Lucíí jasno během jednoho odpoledne. Proč jste tedy vybrali právě tohle složení zvířecí čtveřice?

V době vzniku Čtyřlístku jsem se již věnoval tvorbě pro děti a chtěli jsme vymyslet něco pro našeho syna Vítka. Inspirovala nás dovolená v Itálii. O postavičkách jsme pak měli skutečně jasno hned. S tužkou v ruce a láskou v srdci jsme vymysleli čtyři figurky, které zatím neměly jméno.

A jak je to se jmény komiksových hrdinů? Shodli jste se s manželkou tzv. „na první dobrou“?

Zafungovalo rčení „Za vším hledej ženu.“

Bobík bude silák, zajíc Pinda bude rychlý, ale bojácný. K nim by se hodil kocour vynálezce, Myšpulín. Má paní řekla: „To jsou samí kluci. Potřebujeme k nim ještě děvče, aby se o ty tři starala.“ Nakreslil jsem jí holčičku, Fifinku. „Je ti podobná. Nezdá se ti?“ Zázrak, Čtyřlístek byl na světě. V květnu to bude již padesát pět let.

Ačkoliv jsou všechny postavičky Čtyřlístku rovnocennými partnery, jejichž charaktery se vzájemně doplňují, není mezi nimi přece jenom některá, která je vám zkrátka bližší a sympatičtější? (úsměv)

Čtyřlístek je parta skvělých přátel, Fifinka stmeluje a udržuje ty kluky, aby měli ve svých příbězích trochu dobrodružství, ale aby byl někdo, kdo jim řekne dost. A za dveřmi je Zádrhel. Řekl bych, že všichni jsou rovnocennými partnery.

Jak dlouho trvá nakreslit jeden komiksový příběh? A jak moc vám tvorbu usnadňují moderní technologie?

Záleží na situaci, někdy týden, někdy tři týdny. Před padesáti lety, stejně jako dnes, je na začátku příběh, nápad, myšlenka. A jestli se zhmotní tužkou, perem, počítačem, to je už druhá stránka příběhu. Textař, kreslíř, šéfredaktor, grafik, tiskař, distributor... to jsou ti, kteří pomáhají Čtyřlístku, aby se dostal další příběh dětem do ruky.

Máte nějaké oblíbené místo, kde nejraději tvoříte?

Mými oblíbenými místy jsou ateliér tady v Praze a ateliér na chalupě blízko Třeskoprsk (Doksy) a jezera Blatáku (Máchovo jezero) s výhledem na hrad Bezzub (Bezděz).

K úspěchu komiksu přispěly kromě výtvarného zpracování i jeho poutavé příběhy, o které se dlouhá léta starala paní Ljuba Štíplová. Jak jste s ní seznámili?

S paní Štíplovou jsme se seznámili, ještě když jsem kreslil Čtyřlístek pro nakladatelství Panorama. Z politických důvodů nemohla pokračovat ve své profesi, a tak ze začátku své texty podepisovala jménem svého manžela.

Popularita Čtyřlístku už ale dávno překročila stránky komiksu. Vaše postavičky se objevují v učebnicích, kde pomáhají dětem s grafomotorikou či počítáním, vyrábějí se podle nich plyšáci, úspěch slaví rovněž na poštovních známkách. Fifinka, Pinda, Myšpulín a Bobík pronikli také na filmová plátna. Kdo přišel s nápadem natočit celovečerní film a jak dlouhá je cesta od nápadu k

výsledné realizaci?

Udělal mi velkou radost, když jsem dostal nabídku, abych ilustroval slabikář. Myslím, že se povedl, že se z něj dětem dobře učí.

Natočit celovečerní film byl můj pradávný sen. Trvalo to rok příprav a více než dva roky práce ve studiu Alkay, a tak vznikl první celovečerní film Čtyřlístek ve službách krále, a o tři roky později druhý, Velké dobrodružství Čtyřlístku.

Vámi vytvoření hrdinové pomáhají již několika generacím čtenářů dotvářet jejich pohádkový svět, zeptám se tedy na závěr, kdo pomáhal vytvářet vaše vnímání světa? Máte nějakou oblíbenou knížku či hrdinu, který by mohl být inspirací i pro nás?

Celý život mi obětavě pomáhá moje paní Lucie, bez ní by nebyl ani Čtyřlístek.

Hrdinové mého mládí byli kluci z Rychlých šípů. Můj bratr byl odběratelem časopisu Vpřed, kde vycházely jejich příběhy od pana Foglara a já jsem je mnohokrát přečetl.

Mnohé příběhy Čtyřlístku jsou podobné s Rychlými šípy. Hrdinové jsou mladí, vyřeší mnoho zapeklitých příběhů, touží po tajemných záhadách, dobrodružných výletech, milují romantiku táboráku, toulky po hradech a skalách. Společné mají též připomínky historie a lásku k přírodě. Rozdílné jsou v tom, že Čtyřlístek je od začátku koncipován pro mladší ročníky čtenářů, ale přesto, trochu nečekaně, chytil za srdce i starší generaci.

Děkuji za rozhovor a přeju vám jako autorovi i nám jako čtenářům ještě hodně dobrodružných příběhů Čtyřlístku.

Marie Machynková Pokorná

https://www.praha12.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=103773&id_org=80112